

BÖLÜM VIII

İHRACATTA YAPILAN İŞLEMLER

40. Nasıl İhracatçı Olunur?

İhracatçı İhraç edeceği mala göre ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olan, vergi numarasına sahip gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat hükümlerine istinaden hukuki tasarruf yapma yetkisi tanınan ortaklıklardır.

İhracatçı olmak için herhangi bir belge veya izin sertifikası sahibi olmak gerekmemektedir.

İhraç edilecek ürünle ilgili ihracatçı birliğine (İhraç edeceği ürüne göre, Türkiye’de 22 madde birliği bazında örgütlenmiş 58 ihracatçı birliğinden birine üye olduğunda ihracatçı niteliği kazanmış olur ve ihracat yapabilir.) üye olmaları gerekmektedir.

Bu çerçevede ihracat yapmak için İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine üye olmak isteyenlerden, Ticaret Sicil Gazetesi ve tek vergi numarası sahibi olduğunu tevsik eden belgeler ve noterden tasdikli imza sirkülesi istenmektedir. Üyelik işlemini gerçekleştirenler İhracat Yönetmeliği ve uygulama Tebliğlerine uygun olarak ihracatlarını gerçekleştirilmektedir.

KAYNAKLAR

Türk Dış Ticaret Rejimi İhracata İlişkin Esaslar, 2006, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara, Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, e-mail: igeme@igeme.gov.tr, internet: <http://www.igeme.gov.tr>

41. Dış Ticarete Kullanılan Bazı Terimlerin Anlamları Nelerdir?

İhracat: Bir malın veya değerın yürürlükteki İhracat Mevzuatı ile Gümrük Mevzuatı'na uygun şekilde fiili ihracatının yapılması ve Kambiyo Mevzuatı'na göre bedelinin yurda getirilmesini veya Müsteşarlıkça (Dış Ticaret Müsteşarlığı) ihracat olarak kabul edilecek sair çıkışlardır.

Kambiyo: Kelime anlamıyla kambiyo, nakit para veya para yerine geçen her türlü araç ve senetlerin alım ve satımını ifade eder. Kambiyo kavramını iki anlamı ile değerlendirmek gerekmektedir. Milli para ve yabancı paraların dolaşımına ilişkin olarak kambiyo; para yerine geçen ve ödeme aracı olarak kullanılabilen her türlü bono, çek, poliçe ve diğer menkul kıymetler anlamında kambiyo olarak tanımlanabilir.

Kambiyo Mevzuatı: Para ve diğer menkul kıymetler ile maden ve taşların iç piyasada tedavülü ve memleketten ihraç veya memlekete ithaline ilişkin usul ve esasları düzenleyen hukuki metinler bütününe kambiyo mevzuatı denilir.

FOB (Free on board): Malların belirtilen yükleme limanında gemi bordasına aktarılmasıyla satıcının teslim yükümlülüğünün yerine getirildiği anlamına gelir.

CIF (Cost, insurance, freight): Satıcının, mal bedeli ve navlunun yanısıra taşıma sırasında malların kayıp ve hasar riskine karşı deniz sigortası sağlama yükümlülüğü olduğu anlamına gelir.

CFR (Cost and freight): İşleme konu olan malların, belirlenen varış yerine kadar taşınması için gerekli olan masrafları ve navlun bedelini satıcının ödemesi anlamına gelir.

Döviz Alım Belgesi (DAB): İhracat bedellerinin ve ihracatçının bankası tarafından talep edilen banka komisyonlarının alışı yapılırken düzenlenen belgeye denir.

Döviz Satım Belgesi (DSB): Dışarıya ödenen ithalat bedelleri, aracı komisyoncunun komisyonları, yurtiçindeki bankanın yurtdışındaki muhabir şubelerinin talep ettiği komisyonlar, vb. için düzenlenen belgeye denir.

Döviz Tevdiat Hesabı: Gerek yurt dışında gerek yurt içinde yerleşik gerçek veya tüzel kişilerin serbest (DTH) tasarruflarında bulunan döviz veya efektiflere banka veya özel finans kurumlarında açtırdıkları tevdiat hesaplarıdır. Bu hesaplardaki dövizlerin kullanımı serbesttir.

Gümrük Birliği: Taraflar arasındaki ticarete mevcut gümrük vergisi, eş etkili vergiler ve miktar kısıtlamalarıyla, her türlü eş etkili tedbirinin kaldırıldığı ve ayrıca, birlik dışında kalan üçüncü ülkelere yönelik olarak da, ortak gümrük tarifesinin uygulandığı bir ekonomik entegrasyondur.

Akreditif: İhraç edilen malın bedelinin ödenmesi konusunda belirli koşulların yerine getirilmesinden sonra ödemenin yapılacağına ilişkin bir çeşit teminattır. Şartlı bir ödeme taahhüdü olarak tanımlanabilir.

Vesaik Mukabili Ödeme: Bir malın ihraç ülkesinden yola çıkarılmış olduğunu gösteren belgesinin ihracat bedelini ödeyerek bankadan alınması yoluyla yapılan ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile bankanın ihraç bedelini tahsil ettikten sonra vesaikleri ithalatçıya teslim ettiği ödeme türüdür.

Uluslararası ticarete yaygın olarak kullanılan bir ödeme aracıdır.

Mal Mukabili Ödeme: İhraç edilen malın bedelinin, bu malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından sonra ödenmesi şeklinde yapılan bir ödeme türüdür. İthalatçının gelen malı devralmasıyla bu malın mülkiyeti değil, ancak zilyedliği kendisine geçer. Malların mülkiyetinin devri ise ancak bu malların devir ve teslimine ilişkin belgelerin ithalatçıya teslim edilmesi ile mümkündür.

Peşin Ödeme: İhracatçı tarafından ihraç edilen malların bedellerinin, ithalatçı tarafından malın teslim alınmasından önce, gerek bankalar yolu ile ve gerekse alıcının kendisi veya vekili ya da onun adına hareket eden üçüncü bir kişi tarafından satıcıya peşin olarak ödenmesidir.

Kabul Kredili Ödeme: Mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Bir başka ifade ile kabul kredisi satılan malın bedelinin bir poliçeye bağlandığı vadede satıcıya ödendiği bir ödeme şeklidir.

Serbest Dolaşımda Bulunan Eşya: Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak Türkiye Gümrük Bölgesine giren eşya ile üretimde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın Türk menşeli sayılan eşyayı ifade eder.

Serbest Bölgeler: Ülkenin siyasi sınırları içinde olmakla beraber gümrük hattı dışında sayılan, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir.

CE İşareti: Bir ürünün, Avrupa Topluluğu tarafından hazırlanan; ortak özellikleri itibariyle sınıflandırılmış ürün gruplarının uyması gereken asgari sağlık, emniyet, çevre ve tüketicinin korunması koşullarını düzenleyen bağlayıcı mevzuata uygunluğunu gösteren işareti ifade eder.

KAYNAKLAR

Dış Ticaret ve Yatırım Mevzuatı, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara,
Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, İGEME KOBİ Danışma Hattı, Tel: (312) 4180917
Faks: 312 425 71 76, e-mail: igeme@igeme.gov.tr, internet: <http://www.igeme.gov.tr>

42. İhracat İşlemleri İçin Düzenlenen Belli Başlı Belgeler Hangileridir?

Gümrük Beyannamesi (Customs Declaration Form)

İhracatta gümrük mevzuatı uyarınca doldurularak ilgili ihracatçı birliği tarafından onaylanmasından sonra gümrük idaresine sunulan belgedir. Gümrük Birliği'ne girildikten sonra mevzuatın ve belgelerin uyumlaştırılması çerçevesinde "Tek Tip Gümrük Beyannamesi" kullanımı getirilmiştir.

- Gümrük Beyannamesi doğrudan doğruya mal sahipleri ile kanuni mümessilleri veya vekilleri tarafından düzenlenmektedir.
- Gümrük beyannamelerinin tescili için ibrazından sonra beyan edilen eşyanın cins, nev'i, nitelik ve birim fiyatı bakımından herhangi bir düzeltme yapılamaz. (Gümrük beyannameleri üzerinde kazıntı ve silinti yapılamaz.)
- Gümrük beyannamelerinin tescili gümrüklerde tutulan deftere usulü dairesinde kayıt olunmak, üzerine kayıt sıra numarası, tarih ve resmi mühür konulması ile tamamlanmaktadır.

Tek Tip Gümrük Beyannameleri 8 (sekiz) nüsha düzenlenmektedir.

- 1. Nüsha:** İhracat ve/veya transit işlemlerinde kullanılmaktadır. İhracat veya transit işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresinde saklanmaktadır.
- 2. Nüsha:** İstatistiki amaçla kullanılmaktadır. İhracat veya transit işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresinde saklanmaktadır.
- 3. Nüsha:** İhracatta gümrük idaresince mükellefe verilir. Kanıtlayıcı nüsha olarak kullanılmaktadır. Talep halinde ihracat beyannamelerinin onaylı fotokopileri ihracatçıya verilmekte veya ilgili kuruluşlara gönderilmektedir.
- 4. Nüsha:** Transit rejiminde kullanılmaktadır. Çıkış gümrük idaresinde kalacak olan nüshadır.
- 5. Nüsha:** Transit rejiminde kullanılmaktadır. Variş gümrük idaresince çıkış gümrük idaresine gönderilecek teyid nüshasıdır.
- 6.,7.,8., Nüsha:** İthalat işlemlerinde kullanılmaktadır. İlk nüsha gümrük idaresi nüshası, ikinci nüshası istatistik nüshası ve üçüncü nüshaları da mükellef nüshası olarak kullanılmaktadır.

Gümrük Beyannamesine Kaydedilen Bilgiler

- Gönderen / ihracatçı
- Alıcı
- Mali müşavir / serbest muhasebeci
- Beyan sahibi/temsilcisi
- Çıkış / ihracat ülkesi
- Menşe ülke

- Gideceği ülke
- Çıkıştaki aracın kimliği ve kayıtlı olduğu ülke
- Teslim şekli
- Sınırı geçecek hareketli taşıt aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke
- Döviz ve toplam fatura bedeli
- Sınırdaki taşıma şekli
- Yükleme yeri
- Çıkış gümrük idaresi
- Kapların ve eşyanın tanımı
- Brüt ağırlık (kg)
- Net ağırlık
- Sorumlu

Fatura (Invoice)

Ticari Fatura (Commercial Invoice)

Fatura, satılan bir malın cinsi, ismi, miktarı, birim satış fiyatı, teslim şekli ve toplam bedeli gibi bilgilerin beyan edildiği, satıcı tarafından alıcıya gönderilen bir hesap belgesidir.

- İhracatçının hazırlayacağı ticari fatura ithalatçı ülkenin mevzuatına uygun olmalıdır.
- İhraç malları hazırlandıktan ve sevkiyat yapılmadan önce düzenlenen ilk belgedir.
- Genellikle bir İngilizce ve bir Türkçe olmak üzere iki nüsha olarak düzenlenen ticari faturaların nüsha adedi taraflar arasındaki anlaşmaya göre değişebilmektedir.
- Ticari faturalar, Maliye Bakanlığı'nın kaşesi ve/veya noter tasdiki ile ihracatçı tarafından düzenlenir.
- Fatura ithalatçı ülkenin isteğine bağlı olarak, ticaret odasınınca onaylanabilmektedir.
- Fatura tasdiki alıcı ülke mevzuatına göre değişmekte olup, halen Ortadoğu ülkelerine yönelik ihracatta ilgili ülke temsilciligiince faturanın tasdiki istenebilmektedir.
- Ayrıca, taşıma esnasında değişikliğe uğrayacak nitelikteki mallar için teslim anındaki kesin durumuna göre tanzim edilecek faturaya kadar geçen zamanda kesilen faturaya ise "geçici" veya "muvakkat" fatura denir.

Ticari Faturada Bulunması Gerekli Bilgiler

- Alıcı ve satıcının unvan ve adresleri
- Tanzim tarihi,
- Malların cinsi/tanımı
- Malların miktarı
- Malların ağırlığı ve ambalaj numaraları,
- Yükleme limanı
- Varış - boşaltma yeri
- Malların birim fiyatı ve toplam bedeli
- Teslim şekli ve ödeme şartları,
- Taşıt aracının türüne bağlı olarak plaka no/vagon no/Gemi adı/uçuş no (biliniyorsa)
- Navlun ve sigorta ile ilgili bilgiler (Alıcı tarafından istenirse)

- Sipariş veya anlaşma sayısı,
- Malın menşei

Yukarıda yer alanlar dışındaki bazı bilgiler de ticari faturalarda bulunabilmektedir.

Orijinal Fatura

Satış işleminin gerçekleşmesinden sonra düzenlenen bir faturadır.

- Orijinal fatura satış sözleşmesini belgeleyen veya satış sözleşmesinin var olduğunu kesinleştiren bir belgedir.
- İthalat veya ihracatta, gümrük işlemlerinin yapılması ve vergilerin hesaplanması için orijinal fatura gerekmektedir.
- Genellikle orijinal fatura ihracatçı tarafından banka aracılığı ile ithalatçıya gönderilmektedir.

Proforma Fatura (Proforma Invoice)

Teklif belirten faturaya "proforma", kesin olanına ise "orijinal" fatura denir. Ticaretin başlangıcıdır.

- Satıcının alıcıya gönderdiği, satacağı malın ismi, özelliği, miktarı, fiyatı, teslim ve ödeme şekli, sevkiyatın durumunu içeren bir tekliftir.
- Proforma fatura hiçbir mali yükümlülük yaratmamaktadır.
- Alıcı bu teklif üzerine siparişi verir ve ödeme şekline göre harekete geçerse o zaman, satış artık kesinleşmiş, fatura da kesin satış faturası veya ticari fatura diye adlandırdığımız faturaya dönmüş olacaktır.
- Proforma fatura kelimesinin mutlaka bulunması gerekmektedir.

Navlun Faturası (Freight Invoice)

CF veya CIF teslim şekilleri ile satışta, navlun satıcı-ihracatçı tarafından ödenmektedir. Mal ile ilgili satış faturasında, navlun tutarı mal bedeline dahil olarak veya ayrı olarak gösterilebilmektedir. Bu fatura navlun faturası olarak adlandırılmaktadır.

- Akreditif, mal bedeli ile birlikte navlun bedelini de içeriyorsa, konşimento ve diğer sevk belgesi üzerinde "navlunu ödenmiştir" kaydının bulunması gerekmektedir. Ancak belirtilmemişse, satıcı firmanın taşıyıcı firmadan navlun faturası alarak ithalatçı firmaya vermesi, ya da tahsil belgeleri arasına navlun faturasını da koyması gerekmektedir.
- Navlun faturası malın ithal edildiği ülkede vergiye tabi kıymetinin tespitinde dikkate alınacak kıymet faktörlerinden birini oluşturmaktadır.

Konsolosluk Faturası (Consular Invoice)

Malın gideceği ülkenin konsolosluğu tarafından mal menşei, birim fiyatı ve mal değerinin onaylandığı faturalardır.

- Onay konusu faturalar ithalatçı ülkelerin konsolosluklarından elde edilmektedir.
- Fatura tasdiki alıcı ülke mevzuatına göre değişmektedir.
- Bu tür bir uygulamanın nedeni, ithalatçı ülkenin düşük faturalarla mal bedellerinin düşük gösterilmek suretiyle vergi kaçaklarını önlemesidir.

Tasdikli Fatura (Legalized/Certified Invoice)

İhracatçı firma tarafından yabancı alıcıya kesilmiş olan ticari faturanın ithalatçı ülkelerin konsoloslughuna onaylatılması neticesinde tasdikli fatura elde edilmiş olur.

- Bazı Ortadoğu ülkelerine yönelik ihracatta ilgili ülke temsilciliğine faturanın tasdiki istenebilmektedir.
- Bu tür bir uygulamada temel amaç, malın ihraç ülkesi menşeli olduğunun belirlenmesidir.

Özel Fatura (İstisna Belgesi)

Yabancılara (veya yabancı ülkede ikamet ettiğini belgeleyen T.C. uyruklu) yapılan satışlarda KDV istisnasının uygulanabilmesi için düzenlenen belgedir.

Satıcı, bağlı bulunduğu vergi dairesine başvurarak "Türkiye’de İkamet Etmeyenlere Döviz Karşılığı Satışlarda KDV İhracat İstisnası İzin Belgesi" (İstisna Belgesi) almaktadır. Yolcu beraberisi eşya ihracı istisnası uygulamasında da bu belge geçerli olmaktadır.

Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)

İhracata konu olan malların üretim yerini gösteren belgedir. Bazı ülkeler, menşe şahadetnamelerinin, kendi mahalli konsoloslukları tarafından tasdik edilmesini isteyebilmektedir.

- Ülkemizde ihracatçı ve onun temsilcisi tarafından hazırlanmakta olup, bağlı bulunulan oda tarafından tasdik edilmesi gerekmektedir.
- Gümrük vergilerinin belirlenmesinde kullanılmaktadır.
- Menşenin belirlenip, belgelendirilmesinde kullanılan menşe şahadetnamesi düzenlenmesi zorunlu belgelerden olmayıp, ithalatçı firmanın isteği doğrultusunda hazırlanır.
- Menşe şahadetnameleri, gümrük beyannameleri ekinde gümrük idarelerine ibraz edilir.
- A, B ve C olarak üç nüsha halinde düzenlenen menşe şahadetnamelerinin C Formu ilgili ticaret odasında kalırken diğer iki nüsha ise ihracatçıya verilir. Türkiye’de menşe şahadetnamesi (ABC) formu ilgili ticaret, sanayi ve/veya ticaret ve sanayi odalarından temin edilmekte, firmalar tarafından tanzim edilmekte ve yine ilgili odalar tarafından onaylanmaktadır.
- İhracatçının talebi üzerine ihracattan sonra da ilgili odalar tarafından menşe şahadetnamesi düzenlenebilmekte ve onay işlemi yapılabilmektedir. Menşe şahadetnamesinin onaylanması sırasında ilgili ticaret odası tarafından ihracata konu malların Türkiye menşeli olduğunu kanıtlayıcı belgelerin ibrazı istenmektedir.

- Ülkeler tercihli ve tercihsiz ticarete farklı menşee kuralları uygulamakta ve bu nedenle farklı ülkeler için farklı menşee belgeleri düzenlenmektedir.

Menşee Şahadetnamelerinde Bulunması Gerekli Bilgiler

- Gönderici,
- Alıcı,
- Malın cinsi, özelliği,
- Ambalaj şekli,
- Koli adedi,
- Kolilerin marka ve numarası
- Malın net ve brüt ağırlığı,
- Malın ünite fiyatı,
- Malın değeri (FOB, CF, CFR vb.)
- Malın yüklendiği aracın ismi ve hareket tarihi
- Yükleme limanı veya yükleme yeri
- Mal Türkiye’de geçirdiği değışiklik dolayısı ile Türk menşeli sayılıyorsa bu özelliklerin belirtilmesi gerekmektedir.

A.TR Dolaşım Belgesi (A.TR Movement Certificate)

Avrupa Birliği ile Türkiye arasında katma protokol hükümleri gereğince, ülkemizden Birliğe üye ülkelere ihrac edilen ve gerekli gümrük muhafiyetinden yararlanması için tanzim edilen belge A.TR Dolaşım Belgesi’dir.

Bu belge Birliğe üye ülkelere yapılan ihracat için düzenlenmektedir.

AB ile Türkiye arasındaki ticarete A.TR.1 ve A.TR.3 olarak kullanılan dolaşım belgeleri, Gümrük Birliği Anlaşması imzalandıktan sonra sadece A.TR olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Avrupa Birliği’ne yapılan ihracatta, Katma Protokol gereğince malların gümrük muafiyetinden yararlanabilmesi için "A.TR Dolaşım Belgesi"nin ihracatçı ülke yetkilileri tarafından düzenlenerek gümrük idarelerince vize edilmesi gerekmektedir.

İhracatçı, bağlı bulunduğu odadan aldığı beş nüsha A.TR Dolaşım Belgesi’ni eksiksiz ve tam olarak doldurmalı ve bağlı bulunduğu odaya;

- Dilekçe,
- Fatura sureti (Maliye Bakanlığı’ndan onaylı kontrol makbuzu veya noter tasdikli ticari fatura)

ekleyerek müracaat etmektedir.

Beş nüsha olarak doldurulan, A.TR Dolaşım Belgesi’nin beyaz renkli nüshalardan biri tasdik işlemini yapan oda tarafından alıkonulur. Gümrük idaresi tarafından vize işlemi gerçekleştirildikten sonra, belgenin yeşil renkte olan ilk nüshası ihracatçıya verilmektedir. Beyaz renkli olan nüshalardan biri gümrük idaresinde kalmakta olup, diğer 2 nüsha da fiili ihracatı takip eden ilk işgünü içinde gümrük idaresince ilgili odaya gönderilmektedir.

A.TR Dolaşım Belgesi bazı durumlarda eşyanın ihracı sonrasında da düzenlenebilmektedir. Bu belge serbest dolaşım belgesidir.

Avrupa Birliği ile gerçekleştirilen Gümrük Birliği sanayi ürünlerini içermektedir. Bununla birlikte,

büyük bir çoğunluğunu gıda sanayii ürünlerinin oluşturduğu ve işlenmiş tarım ürünleri olarak nitelendirilen bir grup üründe Gümrük Birliği kapsamında yer almaktadır.

Domates salçası, meyve ve sebze konserveleri, meyve suları, peynir, dondurulmuş ve kurutulmuş her türlü gıda maddeleri, et ürünleri Topluluk tarafından tarım ürünü olarak değerlendirildiğinden, söz konusu ürünler Gümrük Birliği'ne dahil olmamaktadır. Bu ürünlerin ticaretinde, tercihli rejimden yararlanılabilmesi için menşe statüsünü belirlemek üzere EUR.1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmesi gerekmektedir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası (EUR.1 Movement Certificate)

EFTA ülkelerine, Avrupa Birliği ile demir çelik ürünlerinde (AKÇT ürünleri), Türkiye'nin serbest ticaret anlaşmaları imzaladığı ülkelere yapılan ihracatlarda ve Avrupa Birliği'ne yönelik tarım ürünleri ihracatında düzenlenen belgedir.

Gümrük indiriminden yararlanılmasını sağlayan ve bağlı bulunulan Oda'dan temin edilebilen bu belge, Odaca onaylandıktan sonra vizesi yapılmak üzere gümrük müdürlüğüne ibraz edilir.

İhracatçı, bu belgeyi bağlı buldukları odalardan (Türkiye ticaret, sanayi, deniz ticaret odaları ve ticaret borsaları) alırlar. Odalar tarafından tasdiklenmekte ve gümrük idarelerince vize edilmesi gerekmektedir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası beş nüsha olarak doldurulmaktadır. İlk nüshası meneviş renkli olup, asıl nüshadır. Diğer dört nüsha ise beyaz renklidir.

Bu belgenin temininde başvuru ve onay mercii ihracatçının bağlı bulunduğu odadır. İhracatçı, bağlı bulunduğu odadan aldığı beş nüsha EUR.1 Dolaşım Belgesini eksiksiz ve tam olarak doldurmalı ve bağlı bulunduğu odaya;

- Dilekçe,
- Fatura sureti (Maliye Bakanlığı'ndan onaylı kontrol makbuzu veya noter tasdikli ticari fatura)

ekleyerek müracaat etmektedir.

Beyaz renkli nüshalardan biri tasdik işlemini yapan oda tarafından alıkonulur. EUR.1 Dolaşım Belgesi'nin gümrük idaresince vize edilmesinden sonra meneviş renkli asıl nüsha ihracatçıya verilir. Beyaz renkli nüshalardan biri gümrük idaresinde alıkonulmakta olup, diğer iki nüsha ilgili odaya gönderilir.

EUR.1 Dolaşım Sertifikası bazı durumlarda istisnai olarak ait oldukları ürünlerin ihracından sonrada düzenlenebilmektedir.

Bu belge menşe ispat belgesidir.

Armonize Sistem Nomanklatürü esas alınarak Türk Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde (T) kısaltması bulunan eşya tarım ürünü listesi kapsamına dahil ürünü göstermektedir. Bu eşyanın Avrupa Birliği ülkelerine ihracında EUR.1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmektedir.

Türkiye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu (CECA) kuran anlaşmanın yetki alanına giren ve Türk Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde yanında (CECA) kısaltması yer alan eşyanın Avrupa Birliği

ülkelerine ihracında EUR.1 Dolaşım Sertifikası düzenlenmektedir.

Hayvan İhracına İlişkin Sağlık Raporu (Health Certificate For Animal Export)

İhracatçıların canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünleri ihracatında, bu ürünlerin insan ve hayvanlara geçebilen hastalıklardan temiz olduğunu gösterir "Sağlık Sertifikaları"nı temin etmeleri gerekmektedir.

Canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünleri ihracatında yedi ayrı sağlık sertifikası bulunmakta olup, her biri için de yetkili kurum Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım İl Müdürlükleri'dir. İhracatçı, bir dilekçe, teknik yardım ücretinin yatırıldığına dair makbuz ve yurtiçi sevk raporu ile Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü'ne bağlı ihracatla yetkili Tarım İl Müdürlükleri'ne müracaat etmesiyle işlemi başlatmaktadır.

Uluslararası Orijin ve Bitki Sağlık Sertifikası (Phytosanitary Certificate)

Bitki ve bitkisel ürün ihracatçısının, ihraç edeceği ürünlerde hastalık ve zararlı maddelerden arınmış olduğunu gösteren "Bitki Sağlık Sertifikası" adlı belgeyi temin etmesi gerekmektedir. Söz konusu belge, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarım İl Müdürlükleri Bitki Koruma Şubeleri'nden temin edilmektedir. Bu uygulamanın uluslararası geçerliliği olması nedeniyle Bitki Sağlık Sertifikası önemli bir belgedir. Bu belgenin ihracat sırasında gümrük idarelerine ibrazı zorunludur.

Bitki Sağlık Sertifikasını Temin Etmek İçin İzlenecek Prosedür;

- Yaş meyve ve sebzelerin kontrolünün yapılabilmesi için öncelikle ihracatçının, üyesi olduğu İhracatçı Birliğinin bu amaçla açtığı hesaba "Teknik Yardım Ücreti" yatırması gerekmektedir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım İl Müdürlüğü Bitki Koruma Şube Müdürlüğü'nden temin edebileceği Zirai Karantina Servisi Bitki İhraç Dilekçesini doldurduktan sonra Tarım İl Müdürlüğü'nden havale almaktadır. Bitki Koruma Şube Müdürlüğü'ne başvuruda bulunduktan sonra, ihraç konusu ürünün yüklendiği yerde kontrolör tarafından hijyenik kontrolü yapılmaktadır. Kontrolör Bitki Sağlık Sertifikası'nı tanzim ederek imzalamaktadır.
- Ortadoğu ve Körfez ülkeleri, bu belgenin ayrıca Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Dışişleri Bakanlığı ve kendi Büyükelçilikleri tarafından da onaylanmasını istemektedir.
- Alıcı ülkelerin istekleri doğrultusunda laboratuvar analiz raporları da bu belgeye eklenmektedir.
- Sertifikalar, yaş meyve sebze için 10 gün, kuru meyveler için 20 gün, hububat ve bakliyat için de 20 gün süreyle geçerlidir. Tarım ürünleri daha önce muayene edilmiş olsalar bile, ihraç anına kadar her zaman ve her yerde yeniden muayene edilebilmektedir.
- Yaş meyve ve sebzeler için alıcı ülke tarafından Bitki Sağlık Sertifikası dışında aflatoksin, pestisit vb. analizler istenildiği takdirde, ihracatçı firmaların İl Müdürlüğü Kontrol Şube Müdürlüğü'ne müracaat etmeleri gerekmektedir.

Standart Kontrol Belgesi (Certificate of Inspection)

Yaş meyve ve sebze, bakliyat, bitkisel yağlar, pamuk ile kuru ve kurutulmuş meyvelerden oluşan, Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Yönetmeliği'nde yer alan tarımsal ürünler (Bakınız Ek-6) ihracatta zorunlu standart denetimine tabidir.

- İhracatçı, Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlığı'na müracaat etmektedir.
- Yapılan kontrolde, mal, standardına uygun bulunduğu takdirde, "Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenleri Grup Başkanlığı" tarafından, ihracatçıya "Kontrol Belgesi" verilmektedir
- "Kontrol Belgesi"nin ihracat sırasında ilgili gümrüğe ibrazı zorunludur. İhraç edilen ürünlerin belirli standartlara uygun olduğunu gösteren belgedir.
- İhraç edilen ürünlerin kontrolünün yapılabilmesi için ihracatçının, üyesi olduğu ihracatçı birliğinin bu amaçla açtığı hesaba "Teknik Yardım Ücreti" yatırması gerekmektedir. DTM, ihracatta zorunlu uygulamada bulunan standartlarına uymayan malların ihracına, ithalatçının talebinin tevsiki halinde, gerekli incelemeyi yaparak izin verebilmektedir.
- İhraç edilecek malların üretildiği ve işlendiği tesisler için alınmış olan TS-EN-ISO 9000 veya ISO 9000 veya EN-ISO 9000 Belgesi'nin ve gerektiğinde malın özelliğine göre Müsteşarlık tarafından istenebilecek ilave belge ve/veya analiz raporlarının belge sahibi imalatçı-ihracatçılar veya bu firmalardan ihraç kaydıyla temin ettikleri anılan belge kapsamı malları ihraç eden ihracatçılar tarafından ilgili gümrük idaresine ibrazı halinde, yaş meyve ve sebze sektör ürünleri de dahil olmak üzere, gümrük idarelerince Kontrol Belgesi aranmamaktadır.
- Yurt dışında iş yapan müteahhitler de işçilerinin ihtiyacı olan zorunlu standart kapsamı malların ihracında kontrollerden muaf tutulmaktadır. Hariçte işleme yoluyla yapılacak ihracat ile bedelsiz ihracat kapsamında yapılan ihracatta da Kontrol Belgesi aranmamaktadır.

Ticari Kalite Denetim Yeterlik Belgesi

Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Yönetmeliği ekinde yer alan standardı ihracatta zorunlu uygulamada bulunan ürünlerin ihracatında, gümrük idarelerince Kontrol Belgesi aranmamasını teminen imalatçı-ihracatçılara Ticari Kalite Denetim Yeterlik Belgesi verilmektedir.

İmalatçı-ihracatçıların Belge alabilmeleri için ilgili standardın öngördüğü analizleri yapabilecek yeterlikte laboratuvar ve teçhizata sahip olmaları gerekir.

Ticari Kalite Denetim Yeterlik Belgesi'nin geçerlilik süresi 12 aydır.

Gözetim Belgesi (Inspection Certificate)

Gönderilen malın ithalatçının siparişine uygun olup olmadığını araştıran bir gözetim şirketinin hazırlamış olduğu bir belgedir. Bir başka ifade ile ticarete konu olan bir malın alıcıya tesliminin satış sözleşmesinde öngörülen miktar, kalite, ambalajlama, etiketleme, yükleme, taşıma, teslim zamanı gibi koşullara uygun olarak gerçekleştirildiğinin bir "**Gözetim Şirketi**" aracılığı ile alıcı ve satıcı tarafından tespit ettirilmesidir.

Bu işlem ile ilgili düzenlenen belgeye gözetim belgesi denir.

Borsa Tescil Beyannamesi

Tarım ürünleri ihracatında gümrüğe sunulması gereken belgelerden biri de Borsa Tescil Beyannamesi'dir.

- Zirai ürünlerin kayıt altına alınması amacıyla vergi kayıp ve kaçaklarının önlenmesini sağlamak üzere ve bürokratik işlemlerin azaltılması, borsaların geliştirilmesi için zirai ürün gümrük çıkış işlemlerinde ihracatçıdan istenmektedir.
- Borsa Tescil Beyannamesi, ticaret borsalarının 13 Temmuz 1995 tarih ve 22342 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kotasyon listelerinde bulunan zirai ürünlerin ihracında talep edilmektedir.
- İlgili ticaret borsasından temin edilen Borsa Tescil Beyannamesi ihracatçı tarafından 3 nüsha olarak doldurulur ve borsaya onaylatılmaktadır.

1. Nüsha (beyaz) : Borsada kalır.
2. Nüsha (yeşil) : İhraç faturasına iliştilererek ilgili gümrüğe ibraz edilir.
3. Nüsha (sarı) : İhracatçıda kalır.

Borsa Tescil Beyannamesinin Alınabilmesi İçin Gerekli Belgeler

- İhraç edilecek malın faturasının aslı,
- Alım faturası veya müstahsil makbuzlarının aslı,
- Stopaj vergisinin yatırıldığına dair makbuzun aslı,

Gerekli belgelerin eksiksiz ibrazı halinde Borsa Tescil Beyannamesi talebi takiben verilmektedir.

Analiz Raporu Gerektiren Ürünler - Ekspertiz Raporu (Expertise Report)

İhraç veya ithal mallarının fiyat, miktar, kalite, bileşim katkı oranı, ticari teamül gibi hususlarında gümrük idarelerince tereddüde düşülen durumlarda, analiz belgesi hazırlanması gerekmektedir.

Gümrük Kanunu ve buna bağlı diğer mevzuatlarda hangi kurum ve kuruluşların vereceği ekspertiz raporuna itibar edileceği belirtilmiştir. Ekspertiz raporları ticaret ve sanayi odaları tarafından verilmektedir.

Halı Ekspertiz Raporu

Eski Eserler Mevzuatı uyarınca, eski eser niteliği taşıyan malların ihracı yasaktır. Ülkemizden ihraç edilen el halılarının eski eser niteliğinde olup olmadığını belirlemek için ilgili mal, ihracatçının bağlı bulunduğu oda tarafından ekspertiz işlemine tabi tutulmaktadır. Bu işleme başlamak için bir dilekçe ile ticaret ve/veya sanayi odasına başvurulmaktadır.

Oda tarafından ekspertize tabi tutulan halıların eski olduğunun saptanması halinde, Türk İslam Eserleri Müzesi'nce ikinci bir ekspertiz işleminden geçirilir. Halıların eski eser olmadığını gösteren rapora istinaden oda tarafından ilk raporda yer alan hususlar da belirtilerek gümrük idarelerine ibraz edilmek üzere rapor sureti ihracatçıya verilmektedir.

Hediyelik Eşya İhracatında Ekspertiz Raporu

Ülkemizden ihraç edilen bakırdan ve pirinçten mamul hediyelik eşyaların ihracı, Eski Eserler Kanunu gereğince ilgili müze eksperlerince ekspertize tabi tutulmakta ve bunun sonucuna göre düzenlenen rapora göre gümrük idarelerince ihracına izin verilmektedir.

Bu tür bir malı ihraç edecek kişilerin, bağlı bulunduğu odaya bir dilekçe ile başvurmaları gerekmektedir.

Lületaşı İhracatında Ekspertiz Raporu

Ham lületaşının yurtdışına gönderilmesini önlemek amacıyla, ihraç edilecek lületaşı mamulleri ekspertize tabi tutulmaktadır.

Ekspertiz işlemi için ihracatçı, bağlı bulunduğu odaya fatura ve ilgili form ile başvurmuştur. Ekspertiz komitesi nezaretinde lületaşı mamulleri, ileri derecede işlem görmüş olması ve "Türk Elişi Sanatının" estetiğinden yoksun bulunmaması gibi hususlar dikkate alınarak incelenmektedir. İncelendikten sonra ambalajlanan mamuller, bölge ticaret ve sanayi müdürlüğü ve oda tarafından mühürlenerek, gümrük idarelerine teslim edilmek üzere tanzim edilen bir rapor ile birlikte ihracatçıya verilmektedir.

Bu belgeleri bizzat ihracatçılar düzenleyip onaylayacakları gibi alıcının ismini vereceği bir merci tarafından da düzenlenebilir. Günümüzdeki en tipik örnekler İsrail karşısında Arap ülkelerinin tutumundan kaynaklanmaktadır.

ATA Karnesi (ATA Carnet)

ATA karneleri uluslararası Geçici İthalat Sözleşmesi (kısaca İstanbul Sözleşmesi) ve ekleri kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgesidir.

Bir başka ifade ile milletlerarası ticari ve kültürel faaliyetlerin artırılması için eşyaların geçici olarak vergiden muaf ithal edilmesini temin etmek amacıyla düzenlenen karnedir.

- ATA karnesi ile gelen tüm eşya için ithalat işlemi sırasında, ne gümrüklerce ne de ithalatçı tarafından başka bir işlem yapılması gerekmemektedir.
- ATA karnesi ile gelen eşyanın gerek ithalatında, gerekse yeniden ihracında gümrüklerden geçiş süresinin kısaltılması sağlanmaktadır.
- ATA karnesinin geçerlilik süresi bir yıldır.
- ATA karnesi kullanmak isteyen kişi veya kuruluşların, yurtdışına götürülecek eşyanın çeki listesini eklediği dilekçesi ile birlikte, karne dağıtımı konusunda yetkili odalara müracaat etmeleri gerekmektedir.
- ATA karnesi kullanmak isteyen kişi veya kuruluşların, taşınacak eşya için gereken teminatı odaya vermesi durumunda ATA karnesini alabilmektedir.

ATA Sözleşmesine Üye Ülkeler

Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Andorra, Avustralya, Avusturya, Belçika/Lüksemburg, Beyaz Rusya, Bulgaristan, Cebelitarık, Cezayir, Çek Cumhuriyeti, Çin, Danimarka, Estonya, Fas, Fransa, Finlandiya, Fildişi Sahili, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, Hong Kong, İngiltere, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İrlanda, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kore, Letonya, Litvanya, Lübnan, Macaristan, Makedonya, Malezya, Malta, Mauritius, Moğolistan, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, Senegal, Sırbistan, Singapur, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya, Sri Lanka, Tayland, Tayvan, Tunus, Türkiye, Yeni Zelanda, Yunanistan.

Boycot/Kara Liste Sertifikası (Boycot/Black List Certificate)

Birbiri ile savaş halinde bulunan veya siyasi ilişkileri kesilmiş ya da zedelenmiş ülkeler, birbirlerini kara listeye aldıklarından dış ticaret ilişkilerinde ticaret partnerlerinin kendi kara listeleri ile hiçbir ilgisi olmadığını beyan ve onaylanmasını istemektedir.

Bu tür belgeler, malın belirli bir ülke menşeli olmadığını, ticari tarafların kara liste, boykot kapsamında olmadıklarını, ihracatçının boykot kapsamı bir ülke ile ticari ilişkisi bulunmadığını, malın boykot kapsamı (ismi verilen) bir ülkenin karasularında, hava sahasından geçemeyeceğini, taşıma aracının o ülkenin bandırasını taşımadığını, gemi kaptanının o ülkenin uyuğunda olmadığını ve buna benzer hususları beyan etmektedir.

Radyasyon Analiz Belgesi / Sarı Belgesi (Radiation Certificate)

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından ihracatçı firmaların talebi üzerine düzenlenen Radyasyondan Ari Belgesi (Sarı Belgesi) ve/veya Radyasyon Analiz Belgesi ülkemizde zorunlu uygulamada değildir. Ancak, Avrupa Birliği'nin 737/90 sayılı mevzuatı çerçevesinde, ihracat yapılan ülkenin mevzuatı nedeniyle (talep etmesi halinde) Radyasyondan Ari Belgesi (Sarı Belgesi) ve/veya Radyasyon Analiz Belgesi ihracatçı firmalarımızca Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun ilgili birimlerinden ithalatçı ülke makamlarına sunulmak üzere temin edilmektedir.

Avrupa Birliği ülkelerince, ihracatçı firmalarımızdan özellikle yaş doğa mantarı için (Çernobil Nükleer kazasından sonra) radyasyon belgesi istenmektedir.

Söz konusu belgelerin ithalatçı ülkelere talep edilmesi halinde, ihracatçı firmalar, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun, Ankara Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi veya Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'ne başvurarak söz konusu belgeleri temin etmektedirler.

Helal Belgesi (Helal Certificate)

İslam ülkelerinin et ithalatında talep ettikleri, hayvan kesimlerin islami kurallara uygun olduğunu ispatlayan belgedir.

Helal Belgesi, Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatının il müftülüklerince düzenlenmektedir.

Koşer Sertifikası (Kosher Certificate)

İsrail'e ihraç edilecek gıda ürünlerinde Musevi dinine uygunluğu belgeleyen "koşer sertifikaları" aranmaktadır.

Ürünlerinin Musevi kurallarına göre hazırlandığını göstermekte olup; kalite, hijyen ve güveni simgelemektedir.

Bu sertifika Musevi dini mensuplarının yoğun olarak yaşadıkları ülkelere ihracatta da önemli bir unsur olarak görülmektedir. Ürünlerin yöneldiği İsrail pazarlarındaki dindarlık durumuna göre kurallar katılaşabilmektedir.

Bazı ürünler için ülkemizdeki Hahambaşılıkça verilen sertifika yeterli olmakla birlikte, dinen kritik konumda olan (özellikle et-süt ve mamulleri) ürünlere İsrail'deki din otoritelerinin yerinde çalışma yaparak caizlik kazandırması gerekmektedir.

Gıda ürünlerinin dışında, Koşer Sertifikası şartının, yaygın olmamakla birlikte, bazı temizlik-hijyen ürünlerinde, tekstil ürünlerinde ve elektrikli ev aletlerinde de arandığı durumlara rastlanmaktadır.

Konşimento (Bill of Lading)

Konşimento emtiayı temsil eden kıymetli evraktır. Malların sevkini yapan nakliyat firması tarafından düzenlenir. Sevki tevsik eden en önemli belgedir. Tren, uçak veya gemi ile yapılan taşımacılıkta kullanılan ve malın taşımak üzere teslim alındığını ve varış noktasında konşimento sahibine teslim edileceğini gösteren belgedir. Deniz ve nehir taşımacılığında kullanılan konşimentolar kıymetli evrak sayılıp ciro edilebilir. Diğer konşimentolar ise ciro edilemez.

Konşimento Çeşitleri

Yükleme konşimentosu, tesellüm konşimentosu, üst üste taşıma konşimentosu, klozlu konşimento, sevkıyatçı konşimentosu, konteynır konşimentosudur. Uluslararası ticarete özel durumlar dışında sıklıkla kullanılan yükleme konşimentosudur. Ayrıca, konşimentolarda yazılı malların kısım kısım çekilebilmelerini sağlamak üzere hazırlanan teslim emirleri vardır ki, bunlara da "ordino" adı verilmektedir.

Konşimento'da Bulunması Gereken Zorunlu Unsurlar

- Düzenleyen kimsenin imzası (Taşıyan veya onun yetkili kıldığı kişi)
- Taşıyanın adı ve soyadı veya ticaret unvanı
- Taşınan malın cinsi, ölçüsü, markası, ve diğer özelliklerine ait bilgiler
- Tanzim tarihi ve yeri
- Kaç nüsha olarak düzenlendiği
- Zorunlu olmasa da konşimentoda bulunması önemli olabilecek unsurlar ise şunlardır;
- Kaptanın adı
- Yüklemenin adı
- Gönderilenin adı
- Geminin adı ve uyruğu
- Yükleme limanı
- Boşaltma limanı
- Navlun
- Diğer kayıtlar

Konşimento genelde deniz taşımacılığında kullanılmaktadır. Hava taşımacılığında ise aynı anlamda ve benzer bilgileri içeren konşimentolar kullanılmakta olup, kara taşımacılığında ise "Yük Senedi" kullanılmaktadır.

Çeki Listesi (Weight Note)

Tartı ile ölçülebilen malların ağırlığını ayrıntılı olarak göstermek amacıyla satıcı tarafından düzenlenen belgedir. Bir başka ifade ile her ambalaj içerisindeki malın brüt ve net ağırlığını belirten listelerdir.

Özellikle hasar durumlarında sigorta tazminatının yerine getirilmesinde başvurulmaktadır. Uluslararası ticarete taraf olan kuruluşlarca istenen detayda düzenlenebilmektedir.

Koli Ambalaj Listesi (Packing List)

Paketler içindeki malların cinsini ve adedini belirtmek için satıcı tarafından düzenlenir. Diğer bir ifade ile kolinin içinde bulunan ambalaj ve mal muhteviyatını belirten listelerdir.

Yabancı gümrüklerde malın gümrük makamları tarafından örnekleme yöntemi ile kontrol edilmesini sağlamaktadır.

Ayrıca yabancı alıcılar ihracatçı tarafından kendilerine gönderilecek ambalaj listesine göre malları çeşitli perakende veya toptan satış yerlerine gönderebilmektedir. Ambalaj listeleri alıcının kendi iç dağıtımında bu açıdan yardımcı olmaktadır.

CITES Belgesi

Nesli tehlike altında olan Yabani hayvan ve Bitki türlerinin ihracatında CITES belgesinin gümrük beyannamelerinin tescili aşamasında beyannamelere eklenmesi gerekir.

Orman/Tekel Nakliye Tezkeresi

Orman ürünlerinin ihracı için istihsal yerinden, tekele tabi eşyada ise bu idarece tanzim olunarak verilen belgelerdir.

İmalatçının Analiz Belgesi (Manufacturer's Analysis Certificate)

Kimyevi maddeler gibi analiz gerektiren malların formüllerindeki elemanların isim ve oranlarını gösteren listelerdir. İmalatçı firma tarafından bir beyan şeklinde ya da bağımsız laboratuvarlar tarafından düzenlenebilmektedir.

Spesifikasyon Belgesi (Certificate of Specification)

Malların uluslararası standartlarının ayırımını yapan ve imalatçı firmanın TS veya ISO Belgesine bağlı olarak düzenlediği belgedir.

Döviz Alım Belgesi (DAB)

Bankalar, özel finans kurumları, yetkili müesseseler, PTT ve Kıymetli maden aracı kuruluşları tarafından tüm efektif ve döviz alımları sırasında düzenlenmek zorundadır.

Mal ve hizmet ihracına ilişkin döviz alım belgeleri kaybolduğunda, belgelerle herhangi bir hesabın kapatılmadığına ve bulunduğu takdirde ibraz edileceğine dair ilgili kambiyo müdürlüğüne hitaben bir taahhütnamenin döviz alım belgesini düzenleyen bankaya verilmesi kaydıyla ilgiliye döviz alım belgesi sureti verilmektedir.

Kayıp döviz alım belgesi bulunursa belge aslı iptal edilmek üzere düzenleyen bankaya ibraz edilir ve işlemler suret üzerinden yapılmaktadır.

Sigorta Poliçesi (Insurance Policy/The Insurance Certificate)

Sigorta poliçesi, sigorta akdinin belgesidir ve sigortacı tarafından imzalanıp, sigorta ettirene verilen ve her iki tarafın hak ve borçlarını gösteren bir vesikadır. Malların sevki esnasında kaybolması veya tahribi risklerini teminat altına almaktadır.

- Nama, emre veya hamiline yazılı olarak düzenlenebilir. Genel olarak, sigortacının ve sigorta ettirenin ve varsa sigortadan yararlanan kimsenin adı, soyadı veya ticaret ünvanı ve ikametgahları, sigortanın konusu, sigortacının üstüne aldığı rizikolarla, bunların başlayacağı ve son bulacağı zaman, taşıyanın adı soyadı gibi bilgileri içermektedir.
- İhracatçı mal gönderiminde nakliyeyle ilişkin belgeler arasında sigortacısından temin ettiği sigorta sertifikasını da hazırlamaktadır.
- İhracatçı, nakliye konusunda şüphe duyarsa kesinlikle sigorta yaptırmalı veya konsinyatör ya da acentesinin sigorta işini organize ettiği konusunda yazılı teyit almalıdır.
- Denizyolu ile nakliye sigortasının maliyeti dünyanın pek çok yerinde nispeten makul düzeyde olup, gönderilen malın değerinin çok az bir bölümünü içermektedir.
- Gönderilen ürünün tamamı veya bir kısmı ciddi zarar görebilir, hatta firma için çok zararlı olabilir. Pek çok durumda taşıyıcının sorumluluğunun nakliye koşulları ile sınırlıdır.

KAYNAKLAR

Türk Dış Ticaret Rejimi İhracata İlişkin Esaslar, 2006, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara, Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, e-mail: igeme@igeme.gov.tr, internet: <http://www.igeme.gov.tr>

43. İhracatçının Kambiyo Yükümlülüğü Nedir? İhracat Bedelinin Yurda Getirilmesi Zorunlu Mudur? Süreleri Var Mıdır? İstisnaları Nelerdir?

İhraç edilen bir malın FOB bedelinden indirilmesine izin verilen giderlerin düşürülmesinden sonra kalan tutarın fiili ihraç tarihinden (fiili ihraç tarihi Gümrük Beyannamesinin "D" hanesinde kayıtlı tarihtir.) itibaren 90 gün içinde %70'inin veya kambiyo mevzuatının mevzuatında belirlenen sürelerde tamamının yurtdışından getirilerek bir bankaya veya özel finans kurumuna devredilmesi (satılması) zorunludur. Bu zorunluluğa kambiyo yükümlülüğü (kambiyo taahhüdü) denir.

İhracat hesapları, Gümrük Beyannamesi tutarı ABD 100.000 Doları'na kadar ihracat işlemleri hariç olmak üzere Gümrük Beyannamesi, fatura ve yurtdışında döviz ödenmesini gerektiren belgeler ile bedelin tahsiline ilişkin Döviz Alım Belgesi'nin bir araya gelmesiyle bankalarca kapatılır.

İhracatçının satış akdi gereğince sunması zorunlu olduğu diğer belgeler, bankalar ile alıcı ve satıcı arasındaki özel hukuk ilişkisiyle ilgili olup Kambiyo Mevzuatına tabi değildir.

İhracat bedelleri, konvertibl döviz veya Türk Lirası olarak Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatı çerçevesinde ihracatçı ile ithalatçı arasındaki sözleşmeye ve uluslararası kurallar ile bankacılık teamüllerine göre tahsil edilir.

KAYNAKLAR

T.C. Merkez Bankası, İstiklal Caddesi 10 Ulus, 06100 Ankara Tel: 312-310 3646 Faks: 312-310 74 34, e-mail: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr, internet: <http://www.tcmb.gov.tr>

44. İhracat Bedellerinin Tahsili Nasıl Yapılır?

Ticari amaçlarla ihraç edilen malların bedelinin, 32 Sayılı Karar'da öngörülen haller ve Karar'a ilişkin Tebliğ'de belirtilen mücbir sebeplerden kaynaklanan gecikmeler hariç, fiili ihraç tarihinden itibaren en çok 180 gün içinde ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına, Türk parası olması halinde tevsih edilmesi, döviz olması halinde ise satılması zorunludur. Ancak ihraç bedeli dövizin % 70'inin fiili ihraç tarihinden itibaren 90 gün içerisinde getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına satılması halinde, kalan % 30'una tekabül eden kısmı üzerinde ihracatçılar serbestçe tasarrufta bulunabilirler.

TRL'yle tahsil edilecek ihracatta, ihracat bedellerinin tamamının tahsil edilmesi zorunludur.

İhracat bedeli konvertibl dövizlerin alışı ihracatçı ile banka arasında mutabık kalınan serbest kur üzerinden DAB düzenlemek suretiyle yapılır.

Fiili ihraçtan sonra ihraç fiyatlarında lehte değişiklik yapılması halinde, ihracatçının talebi üzerine bu farkların ihracat bedeli olarak alışının yapılabilmesi için, bu farka ilişkin veya bu farkı da içeren fatura ibraz edilmelidir.

İhracat bedelinin, en geç bedel getirme süresi sonunda alışı yapılmak kaydıyla ihracatçı adına açılacak DTH'na alınması ve bu hesapta tutulması mümkün olup, bu hesaptan kısmen veya tamamen ihracat bedeli olarak alış yapılabilir.

Bir ihracatçı firmanın vekili bulunan kişi veya firmalar adına yurt dışından gelen döviz veya efektiflerle açılan DTH'lardan, vekaletnamenin fiili ihraçtan önce düzenlenmesi şartıyla vekili bulunan ihracatçı firma adına ihracat bedeli alışı yapılabilir. Ancak işlenmemiş altın ve hizmet (taşıma hizmetleri, sigorta, turizm gelirleri vb.) ihracında ihracat bedellerinin yurda getirilmesi yükümlülüğü aranmaz. Bu kapsamda, CFR, CIF teslim şekline göre yapılan ihracatta navlun ve sigorta bedelleri bir hizmet ihracı kabul edilerek ihracatçının serbest kullanımına bırakılmıştır.

İhracat bedelleri, konvertibl döviz veya TRL olarak TPKK Mevzuatı çerçevesinde ihracatçı ile ithalatçı arasındaki sözleşmeye ve uluslararası kurallar ile bankacılık teamüllerine göre tahsil edilir.

KAYNAKLAR

Dış Ticaret ve Yatırım Mevzuatı, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara,
Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, İGEME KOBİ Danışma Hattı, Tel: (312) 4180917
Faks: 312 425 71 76 e-mail: igeme@igeme.gov.tr, internet: <http://www.igeme.gov.tr>

T.C. Merkez Bankası, İstiklal Caddesi 10 Ulus, 06100 Ankara Tel: 312-310 3646
Faks: 312-310 74 34, e-mail: iletisimbilgi@tcmb.gov.tr, internet: <http://www.tcmb.gov.tr/>

45. İhraç Konusu Ürüne Göre İşlemler Nelerdir? İhracatçılar Hangi Kurumlardan Yardım Alırlar?

İhraç konusu ürüne göre işlemler farklılık göstermekte olup, bazı ürünlerin ihracatında izlenilmesi gereken prosedür özet olarak aşağıda yer almaktadır.

İhraç konusu malların, yürürlükte olan denetim tüzükleri ile uygulamada bulunan zorunlu standartlara uygun bulunduğunu ve ihraç edilebilecek nitelikte olduklarını göstermek bakımından Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticarete Standardizasyon Denetmenlikleri'nden "Standart Kontrol Belgesi"nin temini gerekmektedir.

"Uluslararası Orijin ve Bitki sağlık Sertifikası" adlı belgeyi bitki, bitkisel ürün canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünleri ihracatçısının Zirai Karantina Teşkilatı / Veteriner Müdürlükleri veya Tarım İl Müdürlükleri'nden temin etmesi gerekmektedir. Bitki, bitkisel ürün, canlı hayvan, hayvansal maddeler, ve deniz ürünleri ihracatında hastalık zararlı maddeler, ilaç kalıntıları veya insan ve hayvanlara geçebilen hastalıklardan temiz olduğunu söz konusu belge göstermektedir.

El halılarının ihracatında, hediyelik eşya ihracatında (bakırdan ve piriçten), lületaşı, pipo ihracatında bağlı bulunan odalardan veya ilgili müze eksperlerinden Ekspertiz Raporu alınması zorunludur.

"İhracı Ön İzne Bağlı Mallar Listesi"nde (Bakınız Ek-3) yer alan malların ihracatında Milli Savunma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Orman Bakanlığı veya Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan izin alınması gerekmektedir.

İhraç konusu ürüne göre izlenecek prosedür konusunda; İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, İhracatçı Birlikleri, Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü, Gümrük Müsteşarlığı'ndan (Gümrük İdareleri) da bilgi alınabilmektedir.

Ayrıca ihracat işlemleri ihracat şekline (bağlı muamele, transit ticaret, bedelsiz ihracat ve benzeri) göre ve ihracat yapılacak ülkeye (Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ülkeleri, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyin kararlarına Ambargo uygulanan ülkeler ve benzeri) göre farklılaşmaktadır.

KAYNAKLAR

Türk Dış Ticaret Rejimi İhracata İlişkin Esaslar, 2006, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara, Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, e-mail: igeme@igeme.ogov.tr, internet: <http://www.igeme.gov.tr>

46. İhracat Yapılacak Ülkeye Göre İşlemler Nelerdir?

İhracat yapılacak ülkeye göre işlemler farklılıklar göstermektedir.

Avrupa Birliği (AB) Ülkelerine İhracat

Avrupa Birliği'ne yapılan ihracatta, malların Katma Protokolü gereğince tavizli gümrük indiriminden yararlanılması amacıyla ATR Dolaşım Belgesi'nin ihracatçı ülke yetkilileri tarafından düzenlenip gümrük idarelerince vize edilmesi öngörülmektedir.

EFTA Ülkelerine İhracat

Türkiye ile EFTA ülkeleri arasında mevcut olan Serbest Ticaret Anlaşması gereği, EUR. 1. Belgeleri, EFTA Üyesi Ülkelere (İsviçre, Norveç, İzlanda, Lihtenştayn) yapılan ihracatta aranan belgedir.

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GSP) Kapsamında İhracat

Türkiye'ye taviz tanıyan ülkelere (ABD, Avustralya, Kanada, Japonya, Yeni Zelanda, Rusya Federasyonu) ihracatta tavizli gümrük oranlarından yararlanılması için preferans tanıyan ülkelere ihracatta özel bir menşe şahadetnamesi düzenlenmesi gerekmektedir.

Serbest Ticaret Anlaşmaları Kapsamında İhracat

Serbest Ticaret Anlaşmaları, karşılıklı ticaretin genişletilmesi yoluyla taraflar arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesini teşvik etmek; taraflar arasındaki ticaret için adil rekabet koşullarını yaratmak; ticaretteki engellerin kaldırılması suretiyle dünya ticaretinin ahenkli gelişmesi ve gelişmesine katkıda bulunmak; taraflar arasındaki işbirliğini artırmak amacıyla düzenlenmektedir.

Serbest Ticaret Anlaşmaları çerçevesinde ticaret konusu olan ürünlerin menşe statülerinin kanıtlanması, EUR. 1 Dolaşım Sertifikası ile yapılmaktadır.

KAYNAKLAR

Türk Dış Ticaret Rejimi İhracata İlişkin Esaslar, 2006, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara, Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, e-mail: igeme@igeme.gov.tr, internet: <http://www.igeme.gov.tr>

47. İhracat İşlemlerinin Çeşitli Aşamalarında Başvurulacak Bazı Yardımcı Kuruluşlar Hangileridir?

Dış Ticaret Müsteşarlığı

Dış ticaret mevzuatının belirlenmesi, dış ticaret politikalarının tespitine yönelik çalışmaların yapılması, ihracat ve ithalatın usul ve esaslarının saptanması, ikili ve çok taraflı ticari ilişkilerin düzenlenmesinin yanısıra standart kontrollerin yapılması, yurtdışı teşkilat aracılığı ile iş çevrelerine hizmet verilmesi ve benzeri görevleri yüklenmiştir.

Maliye Bakanlığı – Gelirler Genel Müdürlüğü, Vergi Daireleri

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanunu'nun 11 inci maddesinde ihracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurtdışındaki müşteriler için yapılan hizmetler KDV'den istisna edilmiş olup, ilgili kurumlarca yürütülür.

Hazine Müsteşarlığı

İhracatta ve ithalatta ödeme şekillerinin belirlenmesi, mal bedelinin tahsili veya ödenmesine ilişkin işlemlerin kambiyo mevzuatı uyarınca izlenmesi ve sonuçlandırılmasının usul ve esaslarını belirlemektedir.

Gümrük Müsteşarlığı

Dış ticaret mevzuatı hükümleri uyarınca, çıkış ve giriş işlemlerini düzenleyen gümrük mevzuatının uygulanmasını sağlamaktadır.

İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi

Türkiye ihracatının geliştirilmesi ve sağlıklı bir yapıya kavuşturulması temel amacıyla kurulmuş ilk ve tek kamu kuruluşudur. İhracatçıya yurtdışı pazarlarda gereksinim duyacağı ticari bilgiyi sağlar, dış ticarete ilişkin konularda eğitim programı düzenler, firmaların uluslararası pazarlarda düzenlenen fuarlara milli katılımını organize eder.

İhracatçı Birlikleri

İhracatçıları teşkilatlandırmak suretiyle ihracatı artırmak, ihracatçıların mesleki faaliyetlerini ve ilişkilerini tanzim etmek, Dış Ticaret Müsteşarlığının vereceği görevleri yerine getirmektir.

Zirai Karantina Teşkilatı, Veteriner Müdürlükleri ve Tarım İl Müdürlükleri

Ülkemiz menşeli tarım ürünlerinin, hayvan ve hayvansal maddelerin ihracatında sağlık belgelerini düzenlemektedir.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

Atom enerjisinin barışçıl amaçlarla kullanımına yönelik nükleer ve radyolojik konularda

araştırmacıların, kullanıcıların, düzenleyici kuruluş elemanlarının ve halkın eğitime yönelik çeşitli düzeylerde ulusal ve uluslararası kurs, seminer, çalıştay, vb. çalışmalar yapılmaktadır.

Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları

Dış Ticarete kullanılan ve uluslararası nitelik taşıyan belgelerin düzenlenmesi ve onaylanmasında yetkili kuruluşlardır.

Bankalar ve Özel Finans Kurumları

Dış ticaret işlemlerinde, alıcı ve satıcı arasında vesaiklerin iletişimi ve ödemelerin gerçekleşmesinde aracılık yapmaktadırlar. Kambiyo mevzuatı kapsamında ihracat bedellerinin getirilmesi ve bozdurulmasında yardımcı kuruluşlardır.

KAYNAKLAR

İhracat Mevzuatı, 2004, Ankara, İGEME, Mithatpaşa Cad. No.60, Kızılay, Ankara,
Tel: 312 – 417 22 23, Fax: 312 – 417 22 33, e-mail: igeme@igeme.gov.tr,
internet: <http://www.igeme.gov.tr>

48. İhracat İşlemlerinde KOBİ'lere Yönelik Çeşitli Hizmetler Veren Başlıca Kuruluşlar Hangileridir?

İGEME – İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

VERİLEN HİZMETLER

Araştırma - Geliştirme

İGEME tarafından yürütülen araştırma-geliştirme çalışmaları bir bütün olarak yurtiçindeki ihracatçılarımıza ve yurtdışındaki ithalatçılara verilen çeşitli hizmetleri kapsamaktadır.

Tarım ve sanayi sektörleri ile bu sektörlere girdi sağlayan ve hizmet veren sektörler pazar araştırması çalışmalarının konusunu teşkil etmektedir. Globalleşen dünyada bölgesel ve küresel gelişmelerin incelenmesi, ülke araştırmaları yapılması, araştırma faaliyetlerinin bir diğer boyutudur.

Araştırma çalışmaları zaman zaman JETRO (Japonya), CBI (Hollanda) ve ITC ile işbirliği içinde entegre projeler halinde yürütülürken, bunlardan bağımsız olarak da yerinde, masa başında, zengin bilgi kaynaklarına sahip olan kütüphanemizdeki yayınlar aracılığı ile pazar araştırmaları gerçekleştirilmekte ve ürün-ülke profilleri ve özel araştırmalar kapsamında yayınlanarak ilgili kesimlere ulaştırılmaktadır.

Ülke araştırmalarının esas amacı, Türk ihraç ürünlerinin çeşitlendirilmesi için ihraç potansiyeli arzeden ürünlerin ihracat olanaklarının araştırılması ve/veya ihraç ürünlerimizin mevcut pazarlardaki paylarının artırılması ve/veya bu ürünlere yeni potansiyel pazarlar bulunması yoluyla ihracatımızın geliştirilmesidir.

Pazar araştırmaları, ülkemiz ihracatı açısından önem arzeden ülkelerin ekonomik yapısı ve ticari durumunu inceleyen önemli ithal kalemleri ile bunlardan ülkemiz için ihraç potansiyeli arzeden ürünlerin tespit edilerek bu pazarlardaki payımızın artırılmasını amaçlayan çalışmalardır.

Globalleşen dünyada, ticareti etkileyen hizmet sektörlerinin gelişiminin incelenmesi ile ticari prosedürlerin takip edilerek izlenmesi ve ülkemizdeki mevcut yapı ile birleştirilerek ortaya konması da araştırma geliştirme faaliyetlerinin amaçları kapsamındadır. Türk ihracatçısına, ihracat mevzuatı ve prosedürlerini en son şekli ile duyurmak ve bu amaçla yayınlar hazırlamak son yıllarda önemi giderek artan çalışmalardır.

Ürün ve sektörler bazında İGEME tarafından hazırlanan İngilizce yayınlar, CBI ve JETRO gibi kuruluşlarla yürütülen ürün bazında entegre ihracatı geliştirme projeleri, bu projeler kapsamında sağlanan ürün adaptasyonu, danışmanlık, tanıtım hizmetleri ve seminerler organize edilmesi, sürdürülen çalışmaların geliştirme boyutunu teşkil etmektedir. Ürünler ve sektörler bazında ihracatçılarımıza yurtdışı, ithalatçılara yurtiçi hakkında hızlı bir şekilde bilgi verilmesi geliştirme çalışmalarının diğer önemli boyutunu oluşturmaktadır.

Eğitim

Eğitim Programları

Günümüzde ihracat pazarlamasının başarı ile yürütülmesinde yetişmiş uzman elemanlara sahip olmanın önemi açıktır. İGEME, dış ticaret ile ilgili kuruluşlarda çalışan elemanların bu alandaki

bilgi ve becerilerini geliştirmek, dış ticaretin hedeflenen düzeye ulaştırılmasında ve sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasında gereksinim duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacı ile Dış Ticaret Eğitim Programları düzenlemektedir. İGEME eğitim faaliyetlerini daha da yoğunlaştırarak sürdürmekte benzer amaçla faaliyette bulunan kuruluşlar ve İhracatçı Birlikleri ile işbirliği halinde bu eğitim hizmetini bir çok ilimizde ihracatçılarımızın ayağına götürmeye çalışmaktadır. Bu programlar genel katılıma açık olduğu gibi zaman zaman da bazı kurum ve kuruluşların talebi üzerine sadece o kuruluşların elemanlarına veya belirli sektörlerle yönelik olarak hazırlanabilmektedir.

İGEME'nin ihracatçı firma ve kuruluşlara sunduğu hizmetler arasında dış ticaret konusunda düzenlenen kurs, seminer ve workshop şeklindeki eğitim faaliyetleri ağırlıklı olarak yer almaktadır.

Seminerler / Paneller

İGEME, bu eğitim programlarının yanısıra ihracatımızın geliştirilmesinde yararlanılabilecek "ek imkanlar"ın tanıtıldığı ya da Türkiye ihracatı için önem arzeden belirli ürünler/pazarlar hakkında ayrıntılı bilgilerin aktarıldığı güncel konu ve gelişmelere ağırlık veren seminerler/paneller de düzenlemektedir.

Tanıtım / Fuarlar

Günümüz dünya ticaretinde ihracatın geliştirilmesi ve etkin bir pazarlamayı sürekli kılmaya çalışmalarının başarıya ulaşmasında ülkelerin ürünlerini, firmalarını ve hizmetlerini çağdaş yöntemler ile tanıtılmaları büyük bir önem taşımaktadır. İGEME de, bir dış ticareti geliştirme kuruluşu olarak, yerli ihracatçılarla yabancı ithalatçıların doğrudan temasını sağlamak, tanıtıma ve yeni iş olanakları yaratmaya yönelik faaliyetlerini geliştirmek ve etkinleştirmek amacıyla uluslararası fuarlara katılım ve diğer tanıtım faaliyetlerini sürdürmektedir.

Uluslararası Ticaret Fuarları

Ticaret fuarları çok eski zamanlardan beri kullanılmakta olan ve pazarlamada zaman içerisinde giderek daha fazla önem kazanan, en yaygın ticareti geliştirme araçlarından birisidir. Uluslararası ticaretin geliştirilmesinde, sürekli ve düzenli iş ilişkilerinin kurulmasında, ticari promosyonun yanısıra ülke tanıtımının yapılmasında da ticaret fuarlarının önemi oldukça fazladır. Uluslararası fuarcılık alanında gerek ülkemizde ve gerekse dünyada önemli gelişmeler olmaktadır. İGEME bu gelişmeleri yakından izlemekte ve yıllık programları çerçevesinde Türk firmalarının uluslararası ticaret fuarlarına milli düzeyde katılımını organize etmektedir.

Diğer taraftan çok çeşitli kaynaklardan Merkezimize ulaşan fuar bilgileri günlük Dış Ticaret Bülteni'nde duyurulmakta ve ilgili çevrelerin istifadesine sunulmaktadır. Bunun yanısıra firmalarımızdan Merkeze gelen, yurtdışında düzenlenecek fuarlara ilişkin bilgi talepleri ivedilikle cevaplanmaktadır. Aynı şekilde, fuarlara bireysel olarak katılan firmalarımıza talepleri üzerine katılım prosedürlerine ilişkin olarak her türlü teknik yardım sağlanmaktadır.

Yurtdışına Yönelik Diğer Tanıtım Faaliyetleri

Türkiye'nin ihracat potansiyeli ve ihraç ürünleri ile ihracatçılarımızın yurtdışında tanıtımının yapılması konusunda kuruluşundan bu yana önemli hizmetler veren ve büyük deneyim kazanan İGEME bugüne kadar uluslararası Ticaret Fuarlarına katılımın yanısıra çeşitli basılı, görsel ve işitsel tanıtım materyali hazırlamıştır. Bunlar arasında yurtdışına yönelik olarak hazırlanan genel veya sektörel bazda broşür, katalog, kitap ve rehberler ile film, multivizyon, interaktif tanıtım materyalleri sayılabilir. En son olarak ise, ülkemizde kendi alanında ilk ve tek örnek olan hem ticari bilgi hem de tanıtım işlevini yerine getiren, yeni ve görsel açıdan daha estetik ve etkin bir araç olan

CD-ROM ortamında "Türk İhracat Rehberi" hazırlanmıştır. Bu tanıtım materyallerinin gerek Türkiye'nin yurtdışı temsilcilikleri, gerekse İGEME benzeri kuruluşlar, yabancı ticaret ve sanayi odaları kanalı ile yaygın dağıtımını yapılmaktadır. Ayrıca hem İGEME'nin organize ettiği fuarlarda hem de diğer kuruluşlarca hazırlanan heyet, fuar vs. tanıtım faaliyetlerinde bu materyaller kullanılarak hedef kitlelere ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Yayımlar

Kuruluş yılı olan 1960'dan bu yana, alanında ilk ve tek kamu kuruluşu olarak kendi faaliyet alanında pek çok ilk'e imza atan İGEME, bilgi çağının gereklerine uygun bir şekilde, dış ticaretle ilgili tüm kesimlere en iyi sunma anlayışı doğrultusunda; ihracatçılarımıza danışmanlık, eğitim, ticari enformasyon sağlama, yurtdışı tanıtım gibi geniş bir yelpazeye yaydığı faaliyetleri ile hizmet vermeye devam etmektedir.

Dış ticaretle ilgili tüm kesimlerin kullanımına sunulmuş olan basılı yayımlarımız, gerek yurtiçine gerekse yurtdışına yönelik olarak hazırlanmakta ve etkin bir şekilde dağıtımını yapılmaktadır.

AR-GE çalışmalarının sonuçlarının yer aldığı ülke/sektör/ürün "Araştırma Raporları", ihracatçılara yönelik pratik bilgilerin yer aldığı "Pratik Bilgiler Serisi", "İGEME'den Bakış Dergisi" ve mevzuata ilişkin yayınlara ilaveten yurtdışı tanıtıma yönelik genel ve sektörel bazda hazırlanan katalog ve tanıtım broşürleri çalışmaları da Merkezimizin yayıncılık faaliyetlerinin çok önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Uluslararası İlişkiler

Dış dünyaya ilişkin bilgi sağlamanın ve dışa açılmanın bir yolu olarak uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede, yurtdışındaki İGEME benzeri ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile ortak çalışmaları geliştirerek ekonomik işbirliğine katkıda bulunmak da İGEME'nin başlıca görevleri arasında yer almakta ve bu yöndeki çalışmalar Merkez faaliyetlerinde ağırlığını korumaktadır.

İGEME Avrupa Ticareti Geliştirme Kuruluşları (ETPO) ve ETPO'nun alt çalışma gruplarından biri olan WETFEG (West European Trade Fair Experts Group) ile yakın işbirliği içinde olup uluslararası ticaretteki gelişmeleri takip etmek ve bilgi alışverişinde bulunmak amacıyla bu kuruluşun yıllık toplantılarına iştirak etmektedir.

Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) ile de iyi ilişkiler içinde olan İGEME, bu kuruluşun sağladığı çeşitli teknik desteklerden yararlanmakta ve Türk ihracatçısının gereksinim duyduğu ticari bilgilerin önemli bir bölümünü ITC'den temin etmektedir. Benzer şekilde Hollanda'nın İthalatı Geliştirme kuruluşu CBI ile de yoğun bir işbirliği geliştiren İGEME, ilk yurtdışı ofisini bu Kuruluşun teknik ve mali desteği ile Rotterdam'da açmıştır. Ülkemiz ve ihracatçılarımızın Hollanda pazarında tanıtımını ve bu pazara ilişkin bilgilerin sağlanmasında CBI'nın teknik desteğinden büyük ölçüde yararlanılmaktadır. İGEME aynı türden teknik desteklerden yararlanmak amacı ile Japonya'nın Dış Ticareti Geliştirme Kuruluşu JETRO ile de benzer işbirliği faaliyetlerini geliştirmekte ve ayrıca değişen koşullara paralel olarak belirlenen hedef pazarlarda bulunan dış ticareti geliştirme kuruluşları ile iyi ilişkiler tesis edilmesi ve karşılıklı işbirliğine girilmesi yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

İGEME son dönemde, bu kuruluşlarla yürütülen işbirliği ve projeler çerçevesinde, ihraç potansiyeli olan seçilmiş ürünlere ilişkin pazar araştırmalarının seçilen ülkelerde alan çalışması şeklinde yapılmasına da ağırlık vermiştir. Bu çalışmaların sonuçları, elde edilen bilgi ve bulgular, yayımlar ve düzenlenen seminer/paneller ile ilgili iş çevrelerinin kullanımına sunulmaktadır.

Devlet Yardımları

Merkezimiz, "İhracata Yönelik Devlet Yardımları" kapsamında iki tane devlet yardımını Dış Ticaret Müsteşarlığı adına yürütmektedir. Söz konusu destekler "İhracat Pazar Araştırması Desteği" ve "Eğitim Desteği"dir.

"İhracat Pazar Araştırması Desteği" yeni ihraç pazarları yaratmak ve geleneksel pazarlarımızda pazar payımızı artırmak amacıyla KOBİ, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri ve Üretici Derneklerinin sistematik ve objektif yöntemlerle yaptıkları yerinde pazar araştırması faaliyetlerinin desteklenmesidir. Söz konusu destekle ilgili rehber ve yararlanan firma listesine web sitemizden ulaşılmaktadır.

KOBİ ve Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin dış ticaret konulu eğitim faaliyetlerine ilişkin harcamaları "Eğitim Yardımı" kapsamında desteklenmekte olup; uygulama ile ilgili bilgiler web sitemizde yer almaktadır.

Diğer taraftan, Merkezimize başvuran kişi ve kurumlara ihracata yönelik devlet yardımlarının tümü hakkında genel bilgiler verilmekte, düzenlenen eğitim programları ve seminerlerde bu konuda sunuşlar yapılarak, devlet yardımlarının tanıtımı yapılmaktadır.

Ticari Bilgi

Ticari bilgiye erişim hızı ve iletişimin uluslararası rekabette avantaj sağlayıcı bir unsur haline geldiği günümüzde, dış ticareti geliştirme kuruluşu olarak İGEME'nin en temel işlevlerinden biri de, ticari alanda gereksinim duyulan hızlı, zamanında ve doğru bilgi akışının sağlanması ve dışa açılmasında gerekli olan pazar bilgilerinin en kısa sürede Türk ihracatçısına iletilmesidir.

Bilgisayar Destekli Ticari Bilgi Sistemi

İGEME, dünya ekonomisinde rekabet kurallarının hızla değiştiği ve bu değişimlerin yeniliği teşvik eden kurumsal yapı ve düzenlemeleri zorunlu kıldığı bilinciyle "bilgi çağı"na ayak uydurabilmek amacıyla başlattığı çalışmalarda önemli gelişmeler kaydederek kompüterize ticari bilgi sistemini kurmuş ve Dış Ticaret Veri Tabanını hizmete sunmuştur.

İGEME bünyesinde oluşturulan LAN'ın DTM ile bağlantısı kurularak, dış ticaret istatistiklerinin güncel olarak takibinde DTM veri tabanlarından yararlanılması sağlanmıştır.

Gelişen teknolojileri yakından takip etme çabasında olan Merkezimiz kullanıcılarına değişik ortamlarda hizmetler sunabilmek için Compact Disc ortamında tanıtım materyalleri hazırlanması, ticari bilgi temini ve sunumuna ilişkin altyapısını da tamamlamıştır. CD-ROM ortamındaki bilgi kaynaklarından yararlanıldığı gibi Türk İhracat Rehberi gibi tanıtım ve enformasyon amaçlı elektronik yayımlar hazırlamaktadır.

Aynı yaklaşım çerçevesinde İnternet web sitesini kurmuş olan İGEME, basılı ve manyetik ortamdaki bilgilerin çoğunluğunu İnternet üzerinde yayınlamaktadır. İnternetin globalleşme ve uluslararası pazarlamadaki giderek artan öneminin bilincinde olan İGEME elektronik ticaret konusunda ulusal ve uluslararası çalışmalar katılmaktadır.

UNCTAD öncülüğünde Ticaret Noktalarının oluşturduğu ve KOBİ'lerin uluslararası ticarete katılımını sağlamak için bilgi teknolojilerini daha fazla kullanmalarına yardımcı olmak amacıyla

kurulan global ağı İGEME bünyesinde oluşturulan Ankara Ticaret Noktası 1 Haziran 1999 tarihinde UNCTAD'dan işlevsel sertifikası alarak bu global ağda yer almış ve Ticaret Noktalarının Türkiye ayağını oluşturmuştur.

Ticaret Noktaları;

- Ticarete yardımcı olma ve kolaylaştırma
- Ticari bilgi
- Global ağ olan gtpnet-e.com'a erişim
- E-ticaret uygulama ve geliştirme merkezidir.

Bu programın amacı gelişmekte olan ülkelerin ve özellikle KOBİ'lerin uluslararası ticarete katılım düzeylerini yükseltmek, ticaretle ilgili sorunlara çözüm bulmada modern bilgi teknolojilerini kullanma konusunda uluslararası bilinci artırma ve uluslararası ticareti engelleyici aşırı düzenleme ve bürokrasiden kaynaklanan ticari işlem maliyetlerini azaltmaktır.

Kütüphane

Bugüne kadar ticari bilgi depolanması ve dış ticaretle ilgili kişi ve kuruluşların hizmetine sunulmasında rehber, katalog, periyodikler gibi basılı yayın kaynaklarına ağırlık vermiş olan Merkezimiz bu alanda Türkiye'nin en zengin kütüphanelerinden birini oluşturmuştur. Kütüphane faaliyetleri de ticari bilgi sistemi içinde ele alınarak otomasyonu tamamlanmıştır. Türkiye dış ticaret verilerini gösteren bilgisayar terminali de bulduran Merkez Kütüphanesi; 6200 adet kitap ve araştırma raporu, 320 adet süreli yayın ve ülke raporu, 240 adet katalog ve rehber, 232 adet istatistik ve rapor, 90 adet CD, 15 adet E-yayın, 46 adet sözlük ve 3 adet atlas, Marmara Bölge Md. kutuphanesi ise 1617 adet kitap ve rapor, 206 adet yerli ve yabancı dergi ve ülke raporu, 158 adet yurtiçi-yurtdışı katalog ve rehber, 78 adet yurtiçi fuar katalogları, 25 adet yerli ve yabancı istatistik, 79 adet compact disc, 43 adet sözlük, 2 adet atlas ile araştırmacı ve ihracatçılarımıza hizmet vermektedir.

İHRACATÇI BİRLİKLERİ

VERİLEN HİZMETLER

Bilgi Temini

Birliklerin iştiğal alanına giren konular çerçevesinde üretim, ihracat, ithalat, fiyat durumu, dış piyasadaki rakiplerimiz ve mevzuat çerçevesinde oluşturulan bilgiler güncel olarak izlenmekte olup, talep edenlere verilmektedir. Hedef ülkelerle ilgili olarak ihracatçılarımızın gereksinim duyacağı her türlü bilgi derlenmekte kullanımına sunulmaktadır.

Ekonomi ve Ticaret Müşavirliklerinden Alınan Bilgiler

Yurt dışındaki Ekonomi ve Ticaret Müşavirliklerimiz tarafından periyodik olarak ulaştırılan bilgiler ve topluca alınan ithalatçı adresleri düzenli olarak ihracatçı birliklerinin üyelerine ve ilgili kuruluşlara ulaştırılmaktadır.

Ülkemize Yapılacak Ticari Geziler

İhracatçı Birlikleri yabancı heyetlerin Türk firmalarını ziyaret etmelerini sağlamakta ve potansiyel alıcı ülke temsilcileri ülkemize davet edilmektedir.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Türk ürünlerinin hedef pazarlardaki ihracat potansiyellerinin değerlendirilebilmesi için sözkonusu ülkelerde incelemeler yapılmakta ve bunların sonuçları ihracatçı birlikleri tarafından üyelerine duyurulmaktadır.

Eğitim ve Bilgi Alışverişi

Birliklerin iştiğal konularına giren maddelerle ilgili olarak kongre sempozyum ve toplantı gibi etkinlikler düzenlenerek sektörün bir araya gelmesi sağlanmaktadır.

Karşılaşılan Sorunlarının Yetkililere Ulaştırılması

Birlikler, ihracat mevzuatının hazırlanması ve ülkemizin uluslararası düzeydeki ilişkilerinin düzenlenmesi hakkındaki çalışmalara katılmakta ve bu konudaki sektör görüş ve önerilerini Dış Ticaret Müsteşarlığı'na ve gerekiyorsa ilgili diğer kurum ve kuruluşlara arz etmektedir.

Fuar Organizasyonları

İhracatçı Birlikleri, ihracatçıların yurt dışı pazar paylarının artırılması, yeni pazarların bulunması ve ihracat olanakları yaratılması için hedef ülkelerde düzenlenen fuarlara doğrudan ulusal katılım organizasyonu gerçekleştirdiği gibi, firmaların ulusal katılım organizasyonu ya da bireysel olarak katılabilecekleri diğer önemli fuarları da üyelerine duyurmaktadır.

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM), Bakanlar Kurulu'nun 5 Temmuz 1993 tarihinde aldığı 93/4616 sayılı kararla kurulmuştur.

Türkiye ihracatının özel sektör cephesinin en üst örgütü olan TİM;

- Özel sektör adına bütün ihracatçıları,
- Bugün faaliyette bulunan 58 İhracatçı Birliğini,
- İhracatçı Birliklerine hizmet veren 13 Genel Sekreterliği,
- İcra Komitesi, madde bazında dengeli bir ağırlığa sahip olduğundan bütün ihracat kalemlerini, temsil etmektedir.

Türkiye İhracatçıları Meclisi;

- İhracatçıların ortak sorunlarına çözüm aramayı,
- İhracatçıların sorunlarının tartışıldığı bir platform olmayı,

- Kamu ve özel sektör kuruluşları ile ihracatçılar ve karar vericiler arasında koordinasyonu sağlamayı,
- İhracatın geliştirilmesi ve sorunlarının çözülmesi yolunda politikalar oluşturmayı,
- İhracatçıları yurtiçinde ve yurtdışında üst düzeyde temsil etmeyi görev edinmiştir.

KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı)

Amacı

KOSGEB; küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin teknolojik yeniliklere süratle uyumlarını sağlamak, rekabet güçlerini yükseltmek ve ekonomiye katkılarını ve etkinliklerini artırmak amacıyla 3624 sayılı Kanunla 20 Nisan 1990 tarihinde kurulmuştur.

Tanımı

KOSGEB, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ilgili bir Kamu Kuruluşu olup, tüzel kişiliğe haiz ve bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabidir.

Laboratuvar Hizmetleri

Bu Laboratuvarlarda bulunan donanım ile ağırlıklı olarak metal malzeme, plastik ve kauçuk ile döküm sektörüne dönük testler yapılmaktadır.

Verilen Destekler

- Ortak Kullanım Amaçlı Makine Teçhizat Desteği
- Yeni Girişimci Desteği
- Bilgisayar Yazılımı Desteği
- E-Ticarete Yönlendirme Desteği
- İş Geliştirme Merkezi Desteği
- Yerel Ekonomik Araştırma Desteği
- Genç Girişimci Geliştirme Programı
- Genel Girişimcilik Eğitim Programı
- Altyapı ve Üstyapı Uygulama Proje Desteği
- Nitelikli Eleman Desteği
- Kosgeb Danışmanlık Desteği
- Genel Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği
- CE İşaretlemesine ilişkin test ve analiz desteği
- Genel Eğitim Programları
- Sınai Mülkiyet Hakkı Desteği
- Özel Eğitim Desteği
- Yurtiçi Sanayi Fuarlarına Katılım Desteği
- Yurtiçi Uluslararası Sanayi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği
- Milli Katılım Düzeyindeki Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği
- Milli Katılım Dışındaki Yurtdışı Fuarlara Katılım Desteği
- Tanıtım Desteği
- Markaya Yönlendirme Desteği
- KOSGEB Destekleri Hizmeti (Genel)
- Teknoloji Araştırma ve Geliştirme Desteği

TOBB (Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Borsalar Birliği)

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği temel görev hizmetlerinin yanı sıra özel sektör üyelerine yönelik aşağıda belirtilen faaliyetleri yürütmektedir.

TOBB;o TIR Karnesi ile geçiş belgesi taleplerini karşılamakta;

- ATA Karnesi düzenlenmekte;
- EAN barkod sistemini yürütmektedir.
- Menşe Şahadetnamesi ile Dolaşım Belgesinin basımını gerçekleştirmekte,
- Kapasite Raporu düzenlemekte,
- Ticaret Sicili Gazetesi'ni yayınlamakta,
- Türk ve yabancı firmalar arasında çıkan ihtilaflarda yardımcı olmakta,
- TOBB Tahkimi çalışmalarını yürütmektedir.

VERİLEN HİZMETLER

Bilgi Hizmetleri

İşletmelerin uluslararası rekabet ortamında daha bilinçli ve bilgili olarak yatırım, üretim, ticaret ve/veya işbirliği yapabilme olanaklarına kavuşabilmeleri, bunun yanında Türkiye'nin yurt dışında daha etkin tanıtımına katkıda bulunmak ve yabancı yatırımcıları da ülkemize çekmek amacıyla internet servisleri kurulmuştur.

İş İmkanları ve İşbirliği Bilgi Ağları

TOBB; KOBİ'lerin dünya ekonomisi ile entegrasyonunu, sağlamak amacıyla Avrupa Birliği Komisyonu XXIII. Genel Müdürlüğü'nün KOBİ'lerin ticari, teknik ve mali konularda sınırötesi işbirliği yapmalarına yardımcı olmak için kurduğu işbirliği ağlarından BC-NET(AB İşletmelerarası İşbirliği Ağı) ve BRE (AB İşletmelerarası İşbirliği Merkezi) adlı işbirliği ağlarına üyedir. Söz konusu müdürlük, bu işbirliği ağları ile sınırötesi işbirliği yapmak isteyen işletmelerin işbirliği tekliflerini bu işbirliği ağlarına iletmektedir.

Ayrıca, her ay çıkarılan "Ekonomik Forum" adlı derginin ekinde "İşbirliği Teklifleri ve Dış Ticaret Talepleri Bültenlerini" hazırlamaktadır. Ayrıca BC-NET'in öngördüğü tarzda bir yerel danışmanlar ağı oluşturulmuştur. ICC/IBCC-NET (Milletlerarası Ticaret Odası / Odalar Arası Bilgi Değişim Sistemi) ve ABCINFOS (Balkan Odaları Birliği Bilgi Değişim Ağı) altında çeşitli işbirliği olanakları oluşturulmuştur.

Veritabanları ve Bilgi Erişim

Talep üzerine; imalatçı firmalar, Türkiye'deki yabancı sermayeli şirketler, Türkiye'deki ihracatçı firmalar ile ilgili bilgiler verilmektedir.

Kütüphane ve Belge

Avrupa Birliği ile ilgili yayınlara ağırlık vererek, kamu ve özel sektörden gelen araştırmacıların ve işadamlarının bilgi ve kaynak ihtiyacını karşılamaktadır.

Uluslararası İlişkilerle İlgili Faaliyetleri

Türk özel sektörünün, uluslararası düzeyde ilişkilerini geliştirmek ve yeni ilişkilerini geliştirmek ve yeni ilişkiler tesis edilmesini sağlamak amacıyla;

- Yurtdışından heyet ziyaretlerini düzenlemekte ve yabancı iş adalarının ilgili Türk işadamları ve kuruluşlarla temaslarını temin etmekte,
- Ayrıca yurtdışına heyet ziyaretleri düzenlemekte ve yabancı ülkelerde ilgi sektör temsilcileri ile temasları düzenlemekte,
- Yabancı ülkelerde muadil kuruluşlarla müşterek Odalar ve Ekonomik İşbirliği Komitelerini kurmakta ve yürütmekte,
- Türk Özel Sektörü'nü temsilen, uluslararası Ticaret Odası ICC, Avrupa Odalar Birliği ASCAME, ECO ve İşlam Ticaret ve Sanayi Odaları, Balkan Odaları Birliği ABC, Karadeniz Odalar Birliği, OECD İş ve Sanayi Danışma Komitesi BİAC gibi kuruluşların çalışma ve faaliyetlerine aktif olarak iştirak etmektedir.

DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu-İş Konseyleri)

Türk ekonomisinin dünya ekonomisine entegrasyonuna katkıda bulunabilmek için, sanayi işbirliği başta olmak üzere, dış ticaretin ve ekonomik ilişkiler ağının genişletilmesi, hizmet sektörlerinin yurtdışına açılması konularında yeni pazar olanaklarını değerlendirmektedir.

DEİK iki taraflı İş Konseyleri aracılığı ile faaliyet göstermektedir. İş Konseyleri'nin görevi, Konsey kurulan ülke ile ekonomik ve ticari ilişkileri geliştirmektir. Bu amaçla DEİK, söz konusu ülkede iş dünyasını temsil niteliğini haiz bir muhatap kuruluş ile işbirliği yapmaktadır.

DEİK tarafından periyodik olarak yayımlanan Türkçe ve İngilizce bültenlerle Türk ve yabancı iş çevrelerine bilgi sağlanmaktadır.

TÜRK EXİMBANK (Türkiye İhracat Kredi Bankası)

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.ř./Türk Eximbank, 31 Mart 1987 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 3332 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye istinaden 21 Ağustos 1987 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur.

Türk Eximbank'ın Temel Amacı

ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması ve girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçıları ile yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence kazandırılması, yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesidir.

Türkiye'de ihracatın kurumsallaşmış tek asli teşvik unsuru olan Türk Eximbank, bu amaca yönelik olarak ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhit ve girişimcileri kısa, orta ve uzun vadeli nakdi ve gayrinakdi kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklemektedir.

Türk Eximbank'ın, gelişmiş birçok ülkenin resmi destekli ihracat kredi kuruluşlarından farklı olarak kredi, garanti ve sigorta işlemlerini aynı çatı altında toplamış olması, ihracatçı firmalara verilen hizmetlerde bir bütünlük oluşturulmasına imkan tanımaktadır.

Türk Eximbank 2005 yılında 3,5 milyar ABD Doları tutarında nakdi kredi desteği ve 4,2 milyar ABD Doları tutarında sigorta/garanti imkanı sağlayarak ihracata toplam 7,7 milyar ABD Doları seviyesinde bir destek vermiştir. Böylece, Banka nakdi ve gayr_nakdi destekleri ile ihracatın yaklaşık % 11'ine finansman desteği sağlamıştır.

Türk Eximbank'ın İstanbul ve İzmir'de birer şubesi, Denizli, Kayseri, Gaziantep, Bursa, Adana ve Trabzon'da ise irtibat bürosu bulunmaktadır.

TOSYÖV (Türkiye Orta Ölçekli İşletmeler Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı)

VERİLEN HİZMETLER

Bilgilendirme ve Uluslararası İlişkiler

TOSYÖV kendi içinde oluşturduğu birim ve profesyonel danışmanlarla KOBİ'lere yönelik olarak bilgi akışını sağlamaktadır. TOSYÖV üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlarla KOBİ'lerin dünya pazarlarına girebilmesi için yardımcı olmaktadır.

Eğitim ve Yayın

"KOBİ Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri Koordinasyon Projesi" KOBİ'lere ulusal ve uluslararası eğitim seminerleri düzenleyerek bilgilendirmektedir. TOSYÖV yerli ve yabancı uzmanlarıyla KOBİ'lere hizmet vermektedir. Ayrıca hukuk ve mali müşavirlerimiz konularıyla ilgili olarak KOBİ'lerin problemlerini çözmelerine yardımcı olmaktadır. TOSYÖV, KOBİ'lere yönelik olarak "Girişim" adlı ihtisas dergisi hazırlamaktadır. Bu dergide yapmış olduğu çalışmaların sonuçlarını da okuyucularına iletmektedir. Ayrıca TOSYÖV'ün kütüphanesinde kendi yayınlarının yanı sıra, diğer ülkelerden gelen çeşitli yayınlar yer almaktadır.

TİKA (Başbakanlık -Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı)

VERİLEN HİZMETLER

Yayımlar

Ülkelerin ekonomik yapılarının incelenmesi ve sektörel önceliklerin belirlenmesi amacıyla her ülkenin profilleri hazırlanmakta ve sektör araştırmaları yapılmaktadır.

Eğitim Kültür ve Sosyal İşbirliği

Türk dilinin konuşulduğu Cumhuriyetler ve Türkiye'ye komşu ülkeler olmak üzere gelişme yolundaki ülkelerle eğitim, kültür ve diğer sosyal konulardaki alanlarda işbirliği kurulması ve geliştirilmesi çalışmalarında faaliyetleri bulunmaktadır.

Ekonomik Ticari ve Teknik İşbirliği

Gelişme yolundaki ülkelerin serbest piyasa ekonomisine geçiş süreci içinde ihtiyaç duyacakları programların hazırlanması bankacılık, finansman faaliyetleri, sigorta, dış ticaret, istatistik, bütçe ve vergi sistemi konularında yardımcı olunması, ekonomik, ticari ve teknik alanlarda bu ülkelerin kalkınma hedef ve ihtiyaçlarına uygun işbirliği program ve projelerinin hazırlanması veya uygulamasının koordinasyonunun sağlanmasıdır.

İKV (İktisadi Kalkınma Vakfı)

VERİLEN HİZMETLER

Bilgi Temini

Gümrük Birliği'nin işleyişiyle ilgili olarak firmaların sorularını yanıtlamakta ve sorunlarına çözüm üretmektedir. Türk firmalarının AB ülkelerine yaptıkları ihracatta karşılaştıkları spesifik sorunların tespit etmekte ve bu sorunların "Türkiye-AB Gümrük Birliği Ortak Komitesi" toplantılarında görüşülmesini sağlamaktadır.

İşbirliği Programları

AB'nin KOBİ'lere yönelik işbirliği programı olan Europartenariat'ın Türkiye'deki organizyonu ile aynı sistem çerçevesinde Medpartenariat programının Türkiye organizasyonunu yürütmektedir.

Eğitim

AB, Tek Pazar ve Gümrük Birliği alanlarında firmalara düzenli bilgi akışını sağlayan birimlerin ilgili konularda eğitimini gerçekleştiren "Bilgi Ağı Projesi'nde, küçük ve orta ölçekli firmalara bilgi ulaştıracak dağıtım birimlerindeki personelin yurt içi ve yurt dışı eğitim programları aracılığı ile AB ve Gümrük Birliği alanındaki eğitimi gerçekleştirilmektedir.

KAYNAKLAR

İGEME Web Sayfası, Yararlı Linkler Bölümü, e-mail: igeme@igeme.gov.tr,
internet: <http://www.igeme.gov.tr>

49. İhracatçı İhraç Ürününün GTİP (Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu) Numarasını Nasıl Belirler?

14 Haziran 1983 yılında Brüksel’de hazırlanan "Armonize Mal Tanımlanması ve Kodlama Sistemi Uluslararası Sözleşmesi"ne göre akit taraf ülkelerin ithalat ve ihracat istatistiklerini Armonize Sistemin sayısal kod düzenine uygun olarak yayınlanması gerekmektedir.

Armonize sistemin sayısal kod düzeninde, ürünler sektörlere göre 2’li bazda fasıllara ayrılmıştır. Her bir fasıl içinde de ürünlerin 12’li baza kadar detayları yer almaktadır.

İhracatçılar, beyanlarından önce, eşyanın tarifedeki pozisyonunu öğrenmek için Gümrükler Genel Müdürlüğü’ne müracaat edebilirler. Ayrıca kişilerin yazılı talebi üzerine Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından bağlayıcı tarife bilgileri verilir. Bu konudaki müracaatlar yalnızca bir kalem eşya için yapılır. (Gümrük Giriş Tarife Cetveli’nde aynı tarife pozisyonu veya alt pozisyonunda toplanan ve aynı gümrük vergisi oranına tabi olan eşya bir kalem sayılır) Bağlayıcı tarife bilgisi verilmiş tarihten itibaren altı yıl için geçerlidir.

Armonize sistem 5019 ayrı kategorideki eşyayı altı rakamlı bir kodlamayla sınıflandıran bir sistemdir. Bu altı rakamlı koda "Armonize Sistem Kodu" denir. Bu Sıralamada;

- **İlk iki rakam** Fasıl Numarasını,
- **İkinci iki rakam** Pozisyon Numarasını,
- **Üçüncü iki rakam** Alt Pozisyon Numarasını,
- **Dördüncü ‘ ‘** Kombine Nomanklatör Numarasını,
- **Beşinci ‘ ‘** Milli Alt Açılım Numarasını,
- **Altıncı ‘ ‘** İstatistik Numarasını

ifade etmektedir.

Söz Konusu Sıralamanın Taşındığı Diğer Anlamlar

- İlk Dört Rakam Eşyanın Pozisyon Numarasını,
- İlk Altı Rakam Armonize Sistem Kodunu,
- İlk Sekiz Rakam Kombine Nomanklatör Kodunu,
- On iki Rakam ise Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunu

oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

Gümrük Kontrolleri Derneği, Anafartalar Cad., No: 6 Kat:1 Ulus-Ankara Tel: 312 306 80 10,
Faks: 312 306 80 15 e-mail: hyagan@gumruk.gov.tr, csenol@gumruk.gov.tr,
internet: www.gumrukkontrolor.org.tr,

50. Serbest Bölgelerin Dış Ticarete İhracatçıya Sağladığı Yararlar Nelerdir ?

Ülkenin siyasi sınırları içinde olmakla beraber gümrük hattı dışında sayılan, ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir.

Serbest Bölgelerde Sağlanan Teşvikler ve Avantajlar

- Üretim konulu faaliyet ruhsatı kapsamında faaliyet gösteren serbest bölge kullanıcılarının imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları, Avrupa Birliği üyeliğinin gerçekleşeceği yılın vergileme dönemi sonuna kadar gelir veya Kurumlar Vergisinden istisnadır.
- Hazır işyeri kiralamak suretiyle üretim konusunda faaliyet gösterecek kiracı-kullanıcı firmalar için 15 yıl, diğer konularda 10 yıl, kendi işyerini inşa etmek suretiyle üretim konusunda faaliyet gösterecek yatırımcı-kullanıcı firmalar için 30 yıl, diğer konularda ise 20 yıl süreli faaliyet ruhsatı verilmektedir.
- Serbest bölgedeki faaliyetlerle ilgili her türlü ödemeler dövizle yapılır.
- Serbest bölge faaliyetlerinden elde edilen kazanç ve gelirler kambiyo rejimine ve herhangi bir izne tabi olmaksızın, yurt dışına veya Türkiye'ye transfer edilebilir.
- Fiyat, kalite ve standartlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yetkiler serbest bölgelerde uygulanmaz.
- Serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayıldığından, serbest bölgeler ile Türkiye arasında yapılan ticarete dış ticaret rejimi hükümleri uygulanır. Serbest bölge kullanıcıları Türkiye'den KDV'siz mal ve hizmet satın alabilirler. Serbest bölge ile diğer ülkeler ve serbest bölgeler arasında dış ticaret rejimi hükümleri uygulanmaz.
- Mallar serbest bölgede süre sınırlaması olmaksızın kalabilir.
- Sağlanan teşvik ve avantajlardan yerli ve yabancı firmalar eşit yararlanır.
- Serbest bölgeler "Türkiye-AB Gümrük Bölgesi"nin parçası sayıldığından, serbest bölgelerden Türkiye veya AB menşeli ürünler ile Türkiye'de serbest dolaşım durumunda bulunan gümrük birliği kapsamındaki ürünler A.TR Belgesi düzenlenerek AB'ye gönderilebilir. Üçüncü ülke menşeli ürünler ise ortak gümrük tarifesi ile uyumlaştırılmış Türk Gümrük Tarife Cetveli'nde belirtilen oran üzerinden serbest bölge gümrük müdürlüğüne gümrük vergisi ödenerek serbest dolaşıma geçirildikten sonra A.TR Belgesi düzenlenerek AB'ye gönderilebilir.

KAYNAKLAR

Dış Ticaret Müsteşarlığı Web Sayfası, Genel Müdürlükler Bölümü, e-mail: dtm@dtm.gov.tr, internet: <http://www.dtm.gov.tr>